

DINCOLO DE CUVINTE

Volumul de eseuri „MULTUM IN PARVO” („Mult în puțin”), autor CULIȚĂ ION UȘURELU, apărut în 2001 la editura „CORESI” din București, poartă un titlu-capcană, ce definește mai degrabă latura formală și – întrucâtva – generică a scrierilor, decât latura lor estetică și a fondului ideatic.

Pentru că, a spune (ori a sugera) cât mai mult – în planul subtil al ideății – în cât mai puține cuvinte ori forme de expresie materiale, nu este doar un deziderat perpetuu al scriitorului (artistului) autentic, ci, mai cu seamă, este o aspirație sine qua non pentru orice operă (literară ori artistică) iar nu un succedaneu stilistic trovabil doar în eseuri ori poezie.

Am considerat a fi necesar să facem distincția convenită de la bun început – firește, nu ca pe un reproș gratuit pentru autor – ci, ca o subliniere preliminară, întrucât – dincolo de cuvinte și de planul estetic – cititorul are prilejul să deceleze acest volum drept o veritabilă carte de înțelepciune și învățătură.

Afirmația noastră se întemeiază, la modul peremptoriu, pe importanța și autenticitatea temelor abordate și bine motivate în plan istoric și etic, precum și grație problematicii stringente, acutizate a multora dintre ele, problematică racordată la realitățile cotidiene și nu numai, pe tensiunea ideilor și demonstrația percutantă, pe expunerea convingătoare (uneori patetică) a argumentelor și premiselor. Prin toate acestea, cât și prin acuratețea multor concluzii și pledoarii ce emană din contextul eseurilor, ca și din subtextul acestora, volumul lui Culiță Ion Ușurelu invită cititorul la meditație și dezbateri.

Nu mai puțin meritorii sunt – în plan cultural și moral – atitudinea polemică și moralizatoare a eseistului, ca și participarea lui afectivă și responsabilă la identificarea și enunțarea marilor probleme ale Cetății, ale societății românești contemporane. Probleme reale, autentice, de care (încă) cititorul contemporan se izbește ... „exemplar” și dă piept cu ele pe „frontul” vieții de zi cu zi, iar nu ... „transplantate” din vreun roman SF ori din cartea de istorie rolleriană a românilor, plină de falsități și urâte neadecvări la „adevărul istoric”, consecvent și sistematic mutilat potrivit interesului partinic (dar altminteri „frățesc”) al ocupantului sovietic preț de vreo cinci decenii, iar unele din ele preluate și încă „ființând” prin „grija” unor așa-zisi profesori de istorie, până azi.

Oricare dintre cele 59 de eseuri – câte cuprinde între copertile ei această carte – stârnește interesul cititorului, invită la reflexie și dialog, produce reacții, măcar că unele dintre acestea induc și vor induce în psihicul unor cititori mai alergici la adevăruri situate în contradicție cu convingerile lor de nezdruncinat și pietrificate în memorie de propaganda comunistă mincinoasă, un fel de urticarie ideologică rebarbativă și „irefutabilă” ...

Unele dintre eseuri – iar acestea reprezintă „punctele tari” ale cărții – excelează prin fervoarea și coerența procesului silogistic. Astfel încât și concluziile (neviciate prin precedarea lor de compromisa conjuncție „deci” de nimeni altcineva decât de stricătorii de limbă, aceia care izbutesc să oripileze prin vorbirea lor „concluzivând” artificial orice propoziție prin aseasonarea cu

„deci”) sunt unele pe măsură, concluzii ce-și hrănesc veridicitatea prin rădăcinile viguroase ale premiselor hrănite de apa vie a adevărului...

Astfel de eseuri remarcabile, grație cărora sunt readuse în actualitate și repuse pe rol ca fiind reale pericole sociale, unele moravuri citadine, stări și situații de anormalitate, personaje istorice și contemporane indezirabile pentru societate, prejudecăți păguboase, caractere insalubre pentru o societate civilizată ori aflată într-o continuă „perioadă de tranziție” către nu se știe ce, tradiții și sărbători religioase, realități irevocabile și contrastante, nu sunt deloc puține.

Dintre acestea am remarca eseurile având ca titluri: „Adevărul și minciuna”, „A judeca pe alții”, „Demagogul”, „Barbarii politici”, „Trufia”, „Toleranța” (noțiune investită de autor cu virtuți religioase și căpătând sensul de „smerenie”), „Prostituția”, „Credința noastră”, „Liceele – încotro?”, „Nazismul și comunismul” (cele două extreme care au pârjolit omenirea și care seamănă mult una cu alta, numai că, pe câtă vreme cea dintâi își mărturisește dintru început ororile, cea de a doua, mai insidioasă, promite raiul și instaurează iadul), „Căpcăuni și îngeri”, „Viciul și virtutea”, „Monstrul”, „Sărbătorile și posturile românilor”, „Cultul cărții”.

Din perspectiva unor asemenea eseuri, autorul acestora apare în viziunea cititorului drept un inexorabil seismograf al realității contemporane.

Mai mult decât atât, eseistul este, totodată, acela care trage semnalul de alarmă pentru primejdiile de ordin moral, politic și social, decriptând existența unei autentice simptomatologii a unei societăți amenințate.

Chiar dacă nu o face cu egală strălucire și împlinire estetică în fiecare pagină a cărții, meritele de ansamblu ale eseurilor nu sunt cu nimic afectate.

El atrage atenția – asemenea copilului din poveste care strigă ingenuu și sincer: „Regele e gol!” – asupra cauzelor, a direcțiilor și a factorilor patogeni ce îmbolnăvesc democrația și societatea în genere, ale căror efecte au ca finalitate disoluția ființei sociale. Iar la scara societății civile, alienarea și disoluția ființei naționale, bulversarea parametrilor identitari ai națiunii române.

Este bine ? Este rău ? Este grav să fie mereu nemulțumită de tot ceea ce i se întâmplă, imensa majoritate a românilor ?

Dar voi, românii de astăzi, ce faceți pe durata viețuirii voastre, pentru binele după care tânjiți de amarul de ani ? Ce faceți ca națiunea română să nu piară în absurd și derizoriu? Să nu aleagă ca soluție ultimă a situației lor, românii, suicidul ? Cum protejați Patria pentru viitorime, astfel ca urmașilor și urmașilor urmașilor voștri să le lăsați drept strămoșească moștenire, întreagă și nesfârțecată, Moldova lui Ștefan cel Mare și Sfânt, ca și întreaga Țară a românilor ? Căci Moldova (România), nu este a voastră! Este a urmașilor și urmașilor urmașilor voștri, cum zis-a Domnul Ștefan cel Sfânt.

Cam pe acest ton – tare incomod și neconvenabil – dar cu o disperare și dragoste de neam autentice, ne întrebă pe toți (se întrebă și pe sine însuși, ca unul dintre urmașii răzeșilor marelui voievod iubitor de Dumnezeu, de neam și de țară), autorul acestor eseuri și ne strigă din inima și rărunchii fiecărei litere a Cărții Sale, în speranța că mulți îl vor auzi! Amin.